

Univers Pedagogic

29 (959),
21 august 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

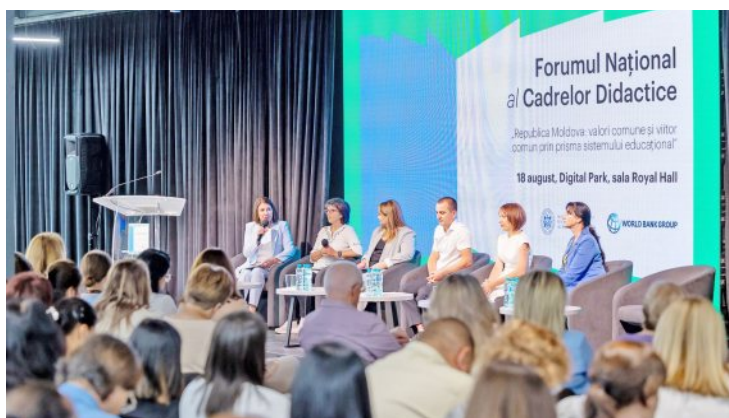
pro

Valorile și viitorul educației, în prim-plan la Forumul Național al Cadrelor Didactice

Forumul Național al Cadrelor Didactice, aflat la a treia ediție, s-a desfășurat pe 18 august a.c., la Chișinău, reunind sute de profesori, educatori, directori de instituții școlare și preșcolare, alături de reprezentanți ai mediului universitar. Tema centrală a ediției din acest an a vizat modul în care școala contribuie la integrarea valorilor în societatea moldovenească și la construirea unui viitor comun.

Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, a subliniat rolul esențial al cadrelor didactice în pregătirea generațiilor viitoare, menționând că de calitatea educației depinde dacă țara va rămâne liberă, puternică și rezilientă.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a evidențiat faptul că o societate devine solidă atunci când cetățenii împărtășesc aceleași valori fundamentale, iar școala are datoria să le transmită copiilor mândria de a fi cetățeni ai unei țări moderne și digitale. El a accentuat, de asemenea, că democrația trebuie să fie practică zi de zi în instituțiile de învățământ, prin dialog, implicare și autonomie pentru elevi și profesori. În cadrul forumului, Viorica Andrișchi, directoarea Institutu-

lui Național pentru Educație și Leadership, a prezentat direcțiile de integrare a valorilor în curriculum, iar sesiunile de lucru au adus în discuție viziunea mentorilor naționali și instituționali privind aplicarea acestora în practica educațională. Un subiect de importanță majoră a fost și organizarea examenelor naționale. Lilia Ivanov, directoarea Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, a prezentat concluziile sesiunii 2025 și a moderat debateri privind asigurarea unui proces echitabil și credibil. Tot aici s-a discutat și despre impactul inteligenței artificiale în educație, tratat atât ca oportunitate, cât și ca provocare.

Ultimele sesiuni au vizat implicarea elevilor în viața școlii și cultivarea spiritului civic, prin intervențiile Corinei Lungu, șefa

Direcției politici în învățământul general din cadrul MEC, și ale Luciei Cepraga, prorectoră a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, care a subliniat rolul limbii române în consolidarea coeziunii sociale. Evenimentul s-a încheiat cu prelegeri susținute de expertul estonian Raul Rebane și de Ana Revenco, directoarea Centrului pentru Comunicare Strategică și Combateră a Dezinformării, axate pe importanța comunicării strategice și a apărării valorilor naționale.

Forumul Național al Cadrelor Didactice, ediția a III-a, a fost organizat de Ministerul Educației și Cercetării, în cadrul Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației”, finanțat de Banca Mondială, cu sprijinul mai multor parteneri internaționali și instituționali.

Marea Dictare Națională 2025 va aduna peste 2000 de participanți în PMAN

Ministerul Educației și Cercetării organizează pe 31 august 2025, sub egida Președinției Republicii Moldova, cea de-a treia ediție a Marii Dictări Naționale. Evenimentul, dedicat Zilei Limbii Române, va începe la ora 9:00 și se va desfășura în Piața Marii Adunări Naționale, reunind un număr record de participanți – peste 2000 de persoane, de patru ori mai mult decât la debutul din 2023. Organizatorii au explicat că manifestarea nu se limitează la o simplă verificare a cunoștințelor lingvistice, ci se dorește a fi o sărbătoare a unității culturale, deschise profesorilor, elevilor, studenților și tuturor celor care prețuiesc limba română.

Înscrierea la dictare se face exclusiv online, până la 27 august, iar participarea va fi permisă doar celor înregistrați în prealabil. Textul pentru dictare va fi dezvăluit abia în dimineața evenimentului, în vederea asigurării unor șanse egale tuturor concurenților. Cei cu mai bune rezultate vor fi premiați în cadrul unei ceremonii festive, planificate pentru luna septembrie.

Ministerul a îndemnat autoritățile locale să organizeze sesiuni similare la nivel raional și a subliniat că diaspora va avea posibilitatea să se alăture, prin transmisiunile online difuzate pe platformele oficiale. Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a menționat că limba română are forța de a uni comunități dincolo de frontiere, constituind o legătură între generații și între oameni de pretutindeni. Totodată, el a afirmat că evenimentul își propune să transforme Piața Marii Adunări Naționale într-o sală de clasă în aer liber, unde participanții vor celebra împreună identitatea lingvistică și valorile comune.

Forumul diasporei științifice, desfășurat la Chișinău

Peste 60 de cercetători originari din Republica Moldova și stabiliți peste hotare, alături de colegii lor din țară și parteneri internaționali, au participat la Forumul diasporei științifice, organizat la Chișinău pe 16 august curent. Evenimentul a fost inițiat de Ministerul Educației și Cercetării în cooperare cu Biroul Relații cu Diaspora.

Reuniunea a avut drept obiectiv consolidarea legăturilor dintre comunitățile academice din

țară și din afara granițelor, prin prezentarea unor exemple de bune practici, debateri asupra

oportunităților de finanțare și identificarea unor noi direcții comune de cercetare. Sesiunile interactive au facilitat schimbul de idei, oferind participanților prilejul de a contura proiecte de colaborare pe termen lung. Potrivit secretarului de stat al Ministerului Educației și Cercetării, Adriana Cazacu, dialogul cu diaspora este considerat o resursă strategică pentru viitorul cercetării. Aceasta a menționat faptul că forumul a reprezentat o oportunitate de a prezenta progresele

și prioritățile din domeniul cercetării și inovării și, totodată, de a colecta opiniile și propunerile cercetătorilor din afara țării. În cadrul evenimentului, au fost anunțate mai multe măsuri dedicate cetățenilor din diasporă. Printre acestea se numără alocarea a 100 de locuri bugetare pentru tinerii moldoveni de peste hotare, lansarea programelor de studii la distanță, precum și dezvoltarea unui nou cadru pentru învățarea limbii române de către alolingvi, care va include și o

componentă destinată diasporei. Totodată, au fost evidențiate inițiativele de implicare în proiecte de inovare a cercetătorilor plecați, cum este concursul REBRAIN. Forumul a inclus prezentări și discuții despre mecanismele de conectare a diasporei științifice la proiecte naționale, modelele europene privind organizarea școlilor doctorale și soluțiile pentru transferul de expertiză către mediul academic autohton.

UE: Copii din țară și diasporă la tabere locale #AcasăCamp2025

Uniunea Europeană a organizat prin Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova 6 tabere locale, cu genericul #AcasăCamp2025, în următoarele localități: Hârbovăț, Puhăceni (ambele din r. Anenii Noi), Holercani, Coșnița (Dubăsari), Cărnățeni (Căușeni) și Sănătăuca (Florești). Proiectul s-a desfășurat în perioada 14 iulie - 15 august curent, făcând parte din programul „Măsuri de Promovare a Încrederii”. Evenimentele au fost organizate pentru al treilea an consecutiv de Alianța Asociațiilor de Băștinași din Moldova (AABM).

Menirea acestor tabere a fost promovarea dialogului intercultural și coeziunii sociale, precum și încurajarea implicării civice a tinerei generații. Participanții (per total, 203 copii, dintre care 58 din diasporă.) au explorat teme cum ar fi leadershipul, respectul, diversitatea și lucrul în echipă, prin activități interactive și creative: ateliere de dezvoltare personală, jocuri educative și activități culturale.

De asemenea, s-a promovat dialogul și cooperarea între tineri din medii diferite, crearea unui spațiu sigur și incluziv de învățare informală, stimularea participării civice și a spiritului de inițiativă, consolidarea valorilor democratice și a empatiei sociale. Taberele #AcasăCamp2025 pe lângă faptul că oferă activități de distracție estivală, reprezintă un cadru propice pentru viitorii cetățeni capabili să contribuie la formarea unei societăți europene, solidare și deschise.

„Am ales să vin și în acest an la tabără, pentru că aici am ocupații. Dacă rămâneam acasă, cred că stăteam toată ziua în telefon, mă plictisesc, dar aici am ce face și am și prieteni”, mărturisește Ecaterina Calmic (11 ani), născută în Italia – vine în fiecare vară în vacanță la bunei, la Hârbovăț, așa cum face și Valeria Neguță (11 ani), care de patru ani locuiește în Irlanda.

La rândul său, Violeta Ciuperca, directorul executiv AABM, a specificat că „Taberele #AcasăCamp au devenit un spațiu de reconectare între copiii din țară și cei din diasporă. De la o ediție la alta, aceste tabere evoluează, integrând tematici relevante pentru contextul actual. Prin promovarea tradițiilor locale și implicarea în protecția mediului, vedem cum aceste tabere cresc odată cu generațiile care le trăiesc. Totodată, ele creează un cadru propice pentru dialog, învățare și coeziune socială în comunitățile din Republica Moldova.”

De remarcat că în cadrul taberelor au fost combinate activitățile distractive cu cele educative. În acest an, la #AcasăCamp a fost pus accentul pe promovarea drepturilor omului, egalității și diversității, prin jocuri sau ateliere. „Anul acesta mi-au plăcut cel mai mult excursiile, am mers cu vaporul pe Nistru, am vizitat și Cetatea Tighina, am rămas impresionată”, spune Sorina Croitor (Hârbovăț). „Mi-au plăcut excursiile și am mai învățat despre egalitate și că dacă pe cineva îl supără ceva, atunci noi trebuie să-l ocrotim”, a menționat Petru Croitor (11 ani).

„Taberele de vară nu sunt doar o evadare a copiilor din activitățile zilnice, ci devin punți reale între generații, între localnici și cei reveniți din diasporă. An de an, ele consolidează sentimentul de apartenență și dorul de acasă. Iar anul acesta, am ales să organizăm excursia pe Nistru tocmai pentru că simbolizează atât de frumos legătura între maluri, între lumi. La fel cum acest râu unește localități de pe ambele maluri, și noi ne dorim să unim inimile copiilor. Pentru că acasă nu e un loc pe hartă – e un sentiment care poate traversa orice graniță”, a punctat Anastasia Bacico, președintele Asociației de Băștinași din Hârbovăț.

B. Iu.

PNUD: Asociația Cadrelor Didactice Debutante, inaugurată de tineri profesori

O platformă națională de colaborare între profesori începători, mentori, instituții de învățământ și autorități a fost fondată în această lună de un grup de tineri specialiști din R. Moldova, punându-se astfel baza unei Asociații a Cadrelor Didactice Debutante. Organizația va sprijini dezvoltarea profesională, metodologică, digitală și socială a cadrelor didactice aflate la început de cale profesională.

Tabără de vară

În cadrul unei tabere de vară desfășurată cu ocazia acestui eveniment, participanții au fost implicați în: activități de consolidare a echipei, ateliere de scriere de proiecte și sesiuni de planificare strategică. O parte importantă a programului a fost dedicată elaborării de soluții adaptate nevoilor din școli și identificării problemelor cu care se confruntă tinerii profesori.

Ana Moraru, manageră de proiect la PNUD Moldova, a menționat că „Această Asociație este nu doar necesară, ci și așteptată de mult timp. Ea va da voce unei noi generații de profesori și va contribui la transformare în sensul ameliorării domeniului educației în Republica Moldova.”

La rândul său, Lucia Argint-Căldare, șefă de secție în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, i-a îndemnat pe profesorii debutanți să „valorifice toate oportunitățile care li se oferă cu acest prilej și să vină

cu idei inovatoare în activitatea didactică.”

De remarcat că inițiativa lansării noii platforme vine din partea Institutului Național pentru Educație și Leadership (INEL), cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova și al Regatului Norvegiei. Astfel, mii de elevi din centre raionale și din localități învecinate vor beneficia de condiții mai bune de învățare, iar cadrele didactice vor avea acces mai mare la un curriculum modernizat și la activități de formare profesională.

Un centru modern pentru copii, creat la Bender

Cu suportul Uniunii Europene și al PNUD s-a deschis și un Centru modern de joacă și creativitate pentru copii de toate vârstele, KidsLand. Noua structură a fost fondată la Bender grație inițiativei unui părinte, precum și ajutorului financiar și de mentorat pus la dispoziție prin programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

Mihail Gavrilenco, fondatorul Centrului, a subliniat că „Fără această finanțare, probabil nu am fi reușit să ducem la bun sfârșit acest proiect. Investițiile sunt mari, iar ajutorul UE ne-a permis să amenajăm o cameră de joacă modernă.”

De spus că KidsLand include un teren de joacă cu trambuline, tobogane, piscină uscată cu bile, jocuri interactive, spații pentru desen și activități creative, dar și zone în care copiii pot construi, colora și explora. Centrul este una dintre cele 20 de afaceri lansate sau dezvoltate pe ambele maluri ale Nistrului cu sprijinul programului UE-PNUD.

Cor. UPP

Pregătiți să ofere sprijin emoțional copiilor refugiați și vulnerabili

Cadrele didactice și manageriale din mai multe instituții de învățământ, alături de angajați ai centrelor de zi comunitare din Chișinău și raioanele Hâncești și Ștefan Vodă, au urmat recent o serie de instruirii dedicate sprijinului psihonoțional pentru copiii refugiați și cei din medii vulnerabile. Acțiunea a vizat consolidarea capacității școlilor și comunităților de a răspunde nevoilor emoționale și educaționale ale elevilor aflați în situații dificile.

Sesiunile au abordat tehnici practice de gestionare a stresului, inclusiv în perioadele de examene,

identificarea și controlul stărilor de anxietate, dezvoltarea rezilienței și susținerea performanțelor academice. Participanții au fost instruiți să creeze medii sigure și incluzive, menite să încurajeze dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil. Ministerul Educației și Cercetării a accentuat importanța sprijinului emoțional ca parte integrantă a procesului de integrare educațională a copiilor refugiați și vulnerabili, evidențiind rolul esențial al profesorilor în construirea unui climat școlar stabil și prietenos.

Atelierul s-a desfășurat în cadrul Programului „Pentru o învățare mai bună”, derulat de Asociația Obștească „Parteneriate pentru fiecare copil”, în parteneriat cu Consiliul Norvegian pentru Refugiați și cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei. Lansat în 2022, programul a fost conceput ca răspuns la criza umanitară și la creșterea numărului de copii refugiați în Republica Moldova, urmărind dezvoltarea unei rețele educaționale capabile să răspundă atât nevoilor cognitive, cât și celor emoționale ale elevilor.

EU SUNT VIITORUL EDUCAȚIEI

Lidia Popa – absolventă de excepție a Facultății de Biologie și Chimie, UPSC

Lidia Popa, proaspăt absolventă a Facultății de Biologie și Chimie din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, se regăsește printre cei mai buni studenți ai instituției. Performanțele sale academice, implicarea în cercuri științifice și pasiunea pentru educație o recomandă drept un model demn de urmat. Cu o atitudine echilibrată și o vocație autentică pentru științele naturii, Lidia a reușit să îmbine cu succes domeniul științific cu arta, fiind și o pasionată de muzică corală. Cu această ocazie, îi adresăm felicitări pentru absolvirea cu succes și o invităm să ne povestească despre parcursul său, despre alegerile care i-au conturat traiectoria profesională și despre ce înseamnă, pentru ea, să fie un viitor cadru didactic format la una dintre cele mai prestigioase instituții pedagogice din Republica Moldova.

- Lidia, ce te-a determinat să alegi Facultatea de Biologie și Chimie de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”?

- Alegerea a fost una profund legată de dorința mea de a înțelege lumea în care trăim și de a transmite această cunoaștere mai departe. Încă din gimnaziu am simțit o atracție aparte față de științele naturii, în special pentru chimie. Universitatea „Ion Creangă” m-a atras nu doar prin profilul său pedagogic, ci și prin mediul cald, deschis și plin de oportunități pentru dezvoltare personală și profesională. Am știut că vreau să fiu parte a acestui loc care pune accent pe formarea cadrelor didactice competente, pasionate și dedicate.

- Cum ai descoperit pasiunea pentru științele naturii și cum s-a dezvoltat aceasta pe parcursul anilor de studii?

- Pasiunea mea pentru științele naturii a început în copilărie, când petreceam mult timp în grădina bunicilor, observând plantele, insectele, ritmurile anotimpurilor. Însă în mod real, interesul s-a consolidat la liceu, când profesorii mei mi-au oferit contextul și libertatea de a explora mai profund fenomenele biologice și chimice. Pe parcursul anilor de studii universitare, această pasiune s-a transformat într-o vocație. Participarea la cursuri bine structurate, orele de laborator și implicarea în cercuri științifice au contribuit esențial la aprofundarea cunoștințelor și la dezvoltarea unei gândiri analitice. Fiecare semestru m-a apropiat tot mai mult de domeniul științific, oferindu-mi motivația de a deveni un specialist dedicat și un profesor inspirat.

- Ai obținut burse de merit în timpul studiilor. Ce anume te-a ajutat să atingi aceste performanțe academice?

- Performanțele academice nu apar peste noapte. În cazul meu, consecvența, organizarea și pasiunea au fost cele trei elemente-cheie. Încă de la începutul facultății, mi-am propus să fiu activă, să particip, să învăț constant și să nu las goluri în materia de studiu. Am tratat fiecare temă, fiecare lucrare de seminar sau de laborator ca pe o oportunitate de

a înțelege mai bine lumea științelor. De asemenea, susținerea profesorilor și colegilor a fost un factor motivant. Consider că învățarea cu sens, din curiozitate, și nu doar pentru note, m-a ajutat să ating aceste rezultate.

- Ai menționat participarea la cercuri științifice, precum „Tânărul Chimist” și „Botanistul”. Ce ți-au oferit aceste experiențe?

- Aceste cercuri au reprezentat adevărate laboratoare de creștere pentru mine. În cadrul lor am învățat cum să gândesc critic, cum să formulez ipoteze, să efectuez experimente, dar și cum să comunic rezultatele într-un mod clar și coerent. „Tânărul Chimist” m-a ajutat să înțeleg mai bine procesele chimice complexe, iar „Botanistul” mi-a oferit o perspectivă practică asupra lumii plantelor, un domeniu ce avea să devină esențial și pentru lucrarea mea de licență. Totodată, am învățat ce înseamnă colaborarea și cum să faci parte dintr-o comunitate științifică activă.

- În timpul studiilor ai avut ocazia să activezi ca laborantă în cadrul facultății. Ce lecții importante ai extras din această experiență practică?

- Activitatea de laborantă mi-a oferit o perspectivă diferită, mai aplicată, asupra învățământului universitar. Am învățat să gestionez materiale și echipamente, să respect protocoalele de siguranță, dar mai ales să lucrez în echipă cu profesori și colegi. A fost o ocazie de a-mi dezvolta responsabilitatea, rigurozitatea și capacitatea de adaptare. M-a ajutat, de asemenea, să conștientizez importanța muncii din spatele fiecărei ore de laborator și să apreciez activitatea celor care contribuie, zi de zi, la buna funcționare a procesului educațional.

- Ai fost prezentă la mai multe forumuri și festivaluri educaționale. Ce importanță au aceste evenimente educaționale pentru consolidarea imaginii și prestigiului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”?

- Aceste evenimente sunt vitale pentru vizibilitatea și reputația Universității. Ele creează punți între mediul academic și societate, promovând valorile educației și inovației.

În același timp, oferă studenților și profesorilor posibilitatea de a-și expune proiectele, de a face schimb de idei și de a învăța din experiențele altora. Prin participarea la aceste forumuri, am simțit că sunt parte a unei comunități academice deschise,

dinamice, gata să inspire și să fie un model pentru viitoarele generații.

- Care sunt profesorii cărora le ești recunoscătoare pentru dezvoltarea pasiunii ta față de biologie și chimie?

- Le sunt recunoscătoare tuturor profesorilor care au pus suflet în munca lor, dar în mod special doamnei profesoare Lilia Brînză, care mi-a predat cursuri legate de Biologie Vegetală, cu un devotament și o claritate deosebite. Datorită dumneaei, am învățat să privesc lumea vie cu mai multă rigoare, dar și cu uimire, iar orele de curs au fost mereu un prilej de reflecție și entuziasm. De asemenea, îi sunt recunoscătoare doamnei profesoare Diana Chișcă, care m-a inspirat să înțeleg Chimia nu doar ca pe o știință exactă, ci și ca pe un limbaj fascinant al transformărilor din jurul nostru. Profesionalismul și pasiunea acestor două cadre didactice au contribuit esențial la formarea mea și la consolidarea vocației mele pentru domeniul științelor.

- Ești pasionată de muzică corală. Cum ai reușit să îmbini științele exacte cu arta?

- Pentru mine, știința și muzica nu sunt în opoziție, ci se completează. Am învățat că echilibrul între

rațional și emoțional este cheia unei dezvoltări armonioase. Repetițiile corale și participarea la concursuri muzicale mi-au oferit energia și liniștea de care aveam nevoie pentru a putea fi eficientă și în plan academic. Muzica a fost mereu refugiul meu și sursa de inspirație în momentele dificile. De multe ori, după ore solicitante de laborator sau sesiuni de învățat, muzica corală îmi oferea acel moment de respiro, o pauză activă, în care îmi puteam exprima trăirile altfel decât prin formule sau teorii. În plus, apartenența la un cor m-a învățat disciplina ritmică și coordonarea – abilități pe care le regăsesc și în lucrul de laborator sau în predare. Această îmbinare mi-a oferit un echilibru interior și m-a ajutat să rămân motivată și pozitivă de-a lungul anilor de studii.

Muzica corală m-a învățat disciplina, empatia și lucrul în echipă – trei calități esențiale pentru un viitor cadru didactic. În plus, mi-a oferit ocazia să-mi depășesc emoțiile de scenă și să comunic mai clar și cu mai multă încredere. Participarea la activități artistice m-a ajutat să înțeleg diversitatea de talente și moduri de exprimare ale elevilor, lucru care mă va ajuta să fiu un profesor mai deschis și mai înțelegător. În cadrul corului, fiecare voce contează, la fel cum în clasă contează fiecare elev. Acest principiu m-a ajutat să înțeleg mai bine ideea de incluziune și să dezvolt un simț crescut al responsabilității față de grup. Am

învățat să ascult cu atenție, să-mi controlez emoțiile în fața publicului și să găsesc un limbaj comun cu ceilalți – toate acestea sunt instrumente valoroase pentru formarea mea ca viitor pedagog.

- Ce sfat le-ai oferi viitorilor studenți care se gândesc să urmeze această facultate?

- Le-aș spune, din tot sufletul, să aleagă această facultate cu încredere. Este o alegere care îți oferă nu doar o bază solidă de cunoștințe în biologie și chimie, ci și un cadru care susține dezvoltarea ta ca viitor pedagog, cercetător sau profesionist în domeniul științelor. Sfatul meu este să se implice activ în tot ceea ce le oferă facultatea: cursuri, cercuri științifice, stagii practice, proiecte extracurriculare. Să nu se teamă să greșească și să învețe din fiecare experiență. Totodată, le recomand să fie curioși, să pună întrebări, să caute răspunsuri și să nu-și piardă entuziasmul. Aici vor descoperi profesori dedicați, colegi cu pasiuni comune și un mediu care te încurajează să crești nu doar academic, ci și ca om. Această facultate este locul unde poți deveni un profesionist complet, dar și un adult echilibrat, cu valori solide, cu dragoste pentru știință și respect pentru educație. Dacă vor veni cu inimă deschisă și dorință de învățare, aici vor găsi tot sprijinul de care au nevoie.

- Ce înseamnă pentru tine Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” – ca loc, ca experiență și ca formare personală?

- Înseamnă începuturi, oameni valoroși și un drum de maturizare. Este locul unde mi-am descoperit vocația, unde am legat prietenii de durată și unde am avut parte de susținere, inspirație și provocări. Ca spațiu fizic, e un loc cald, familiar, care va rămâne mereu parte din povestea mea. Dar, mai ales, ca experiență, înseamnă anii în care m-am descoperit pe mine însămi. Ca formare personală, Universitatea mi-a oferit nu doar cunoștințe, ci și valori – răbdare, responsabilitate, perseverență, spirit de echipă. Aici am învățat ce înseamnă să fii un profesor dedicat, un coleg de încredere, un om implicat în comunitate. Pentru mine, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” este mai mult decât o instituție academică – este un simbol al devenirii mele și un reper pe care îl voi purta mereu în inimă, oriunde mă va duce viața profesională.

- Îți mulțumim, Lidia, pentru deschiderea și sinceritatea cu care ai împărtășit din experiențele tale, ce îți dorim mult succes în tot ceea ce urmează!

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Claudia Partole – poeta care vine din copilărie, dar și din harul Logosului

AUTOGRAFE: IMPORTANȚA ȘI DIVERSITATEA LOR

Claudia Partole (14.06.1955) s-a născut într-o „mahala veselă” din s. Cotova, Drochia. Spunea că a fost „în așteptarea mamei” și că mai are „un mare calendar pentru tine, mic ștregar”. Pe parcursul anilor plini de har a venit cu mai multe sfaturi pentru cei mici, cum ar fi „Grăbește-te încet”, „Și la mare vine Dumnezeu”, „De la facerea lumii citire” ș.a. Iar când a ajuns să scrie și pentru maturi, a afirmat sus și tare că „Pasăre suntem când ne naștem”. După care a plecat la teatru să întrebe „Unde ești Iren?” și a fost câțiva ani peste hotare să afle „Totentanz sau Viața unei nopți”. Și într-un târziu a dat naștere romanului „Trandafirul pustiului”. S-a recurs la o prezentare selectivă a creației poetei, eseistei, prozatoarei și autoarei de piese Claudia Partole.

Acum vreau să reamintesc definiția autografului sau mai degrabă explicația și originea acestui cuvânt. Citez din „Dicționarul universal ilustrat al limbii române”: „autograf, -ul, autografă, -e (semnătură sau text) scris chiar de autor .../Din fr. autographe, it. autografa. Iar autografia, autografiez vb. (tr.) semnifică a reproduce prin autografie. (Din fr. autographier). Deci, în al doilea caz nu se specifică că semnătura trebuie să fie a autorului, ci vorba de orice semnătură, scriere de mână.

Acum o să vă facem cunoștință cu o scriitoare, omagiata acestei veri, Claudia Partole, care este o „maratonistă” la capitolul acordării autografelor cititorilor, dar și bibliotecilor. În cazul dat ne vom referi la biblioteca Transilvania, care are o impresionantă colecție „Cărți cu autografe”, în care sunt peste 12 cărți pentru copii, dar și pentru adolescenți și maturi, cu autografe de Claudia Partole. La cele acordate mie personal, voi reveni mai jos.

Dacă e să le luăm în ordine cronologică, cel mai vechi este acordat în cartea „Un „mare” calendar pentru tine, „mic” ștregar”: „Să creșteți mari. Să fiți stejari! Și flori. Crăițe. Pentru fetițe. Și veți avea de toate parte. Trecând cu suflul prin Carte (a mea, a știu eu – a altcuiva!”. Cartea a mai avut un autograf pe verso. Jumătate scris de mână, jumătate tipărit. Ceea ce nu se încadrează în definiția clasică a autografului, fapt ce demonstrează că are loc o evoluție a genului dat. După care a urmat o carte pentru maturi „Eu sunt”, cu un autograf adresat nu doar cititorilor, ci și directorului bibliotecii: „Pentru Biblioteca „Transilvania” și pentru „preoteasa” acestui locaș al spiritului - dna Parascovia. Cu mult respect – Claudia Partole, 9 august, 2001”. A continuat cu „De la facerea lumii citire”, un autograf scurt, mai puțin obișnuit pentru această autoare: „Cu drag, C. Partole”. Spre deosebire de următorul autograf, acordat pe prima pagină a cărții „Totentanz sau Viața unei nopți”: „Pentru cititorii mari și mici care vin la această bibliotecă – Transilvania, pentru a se îmbogăți. Cu drag, C. Partole, 7.09.09”.

Deci autografele conțin nu doar urări de bine, ci și sfaturi,

învățăminte, precum a fost în cazul aceluia de pe pagina întâi a cărții „Copilul din colivie”: „Cu drag – cititorilor Bibliotecii „Transilvania” – Să fiți copii, dar să creșteți mari și niciodată să nu vă uitați Copilăria. Claudia Partole, 16 iunie 2010”. Din autografe uneori se pot afla aspecte inedite din biografia de creație, cum ar fi din cartea „Când eram inger”: „Cu drag, pentru Cititorii mei (mari și mici) de la Biblioteca „Transilvania”. Să nu uitați că ați fost îngeri. C. Partole, 1 aprilie 2014”. Iar din autograful inclus în cartea „Prietenul meu eleniS... sau cum m-am făcut scriitoare”, aflăm și la ce vârstă a încolțit acest vis: „Cu drag îmi aduc Adolescența într-un locaș mult prea drag – Biblioteca „Transilvania”. Claudia Partole, 23 august 2016”. Din următorul autograf la volumul „Lola cea frumoasă” aflăm cum poate fi definită o carte reușită, interesantă: „Iată că și Lola mea a ajuns în Biblioteca „Transilvania”, la cititorii mei dragi. O carte e frumoasă atunci când e solicitată la „hora” cititorilor. Asta și-o dorește Lola mea. C. Partole, 23 oct. 2017”. Se încheie salba de autografe, deocamdată, cu volumul „Cine a venit?”: „Cu drag pentru Cititorii mei scumpi, care vin aici la Biblioteca „Transilvania”. 30.03.23”.

Ziceam că protagonista și omagiata noastră, scriitoarea Claudia Partole face parte din categoria celor care bat recordul la capitolul numărul de autografe pe care mi le-a acordat mie și bibliotecii „Transilvania”. Evident, în cazul dat nu a contat numai numărul lor, ci și faptul că au fost printre cele mai inspirate și poetice. În ce mă privește, „Odiseea” autografului personale a început în anul 2002, când scriitoarea mi l-a acordat pe volumul „Eu sunt”. Deci, la doi ani după apariția acestei creații de versuri. E clar că nu toate autografele sunt scrise la apariția sau lansarea unor cărți. Evident, contează și faptul dacă volumul este unul reușit, atunci valoarea și importanța autografului sporește înzecit. În cazul dat vorba a fost de „O carte care alină și purifică”, după cum afirmă și prefațatoarea Emilia Șt. Milicescu, scriitoare, publicistă, academiciană, profesoară universitară,

București. Pe această carte mai depistăm un autograf pe pagina a doua, care ziceam că, de regulă, se face către toți cititorii: „Viața! / Firul de care / Se agață Speranța - / Toată Viața!”. Și semnătura de mână – Claudia Partole. Iată și acel prim autograf pe care mi l-a acordat: „Cu toată Simpatia – pentru colegul meu A. V. – un harnic și neostoit cronicar, acest mesaj poetic. 25 noiembrie 2002. Claudia Partole”.

Al doilea autograf mi-a fost acordat peste trei ani pe o carte care conținea mai multe piese de teatru, având genericul „Unde ești Iren?”: „Dlui A. V... Încerc să creez aici imaginea Teatrului Vieții așa precum îl simt cu toată ființa mea – Claudia Partole, 8 iulie 2004”. În cazul acestui volum s-a întâmplat să mai am un autograf cu ocazia unei alte prezentări de carte. Probabil s-a procedat conform zicalei „Două bătaii strică, iar două mâncăruri nu”, cu atât mai mult două autografe. Se mai întâmplă și astfel de situații curioase sau, să zicem, neobișnuite: ca să am două autografe pe același volum, dar exemplare diferite, însă ele nu s-au repetat, adică n-a fost întocmai ca cel precedent. Ceea ce demonstrează că autorul este un profesionist și în acest domeniu, având o atitudine creatoare față de ritualul scriitoricesc. Iată și cel de al doilea autograf: „Cu mult respect – pentru colegul A. V. – o invitație la teatrul meu. Claudia Partole, 29.01.05”.

Al treilea autograf a fost acordat la un interval de 4 ani pe prima pagină a cărții „Totentanz sau Viața unei nopți”: „Pentru colegul pe care îl admir – A. V., C. Partole, 12 iunie 2009”. De această dată autograful a fost acordat cu ocazia lansării volumului și a coincis cu anul editării, nu și cu pagina pe care a fost scris, deoarece nu în toate cărțile este un spațiu anume, și atunci autorul găsește un loc relativ gol și decide unde să scrie. Această carte este importantă și prin faptul că are o postfață pe coperta a patra, semnată de regretatul prozator Vladimir Beșleagă, din care reproducem un fragment de la începutul ei: „Totentanz sau Viața unei nopți – o carte care te „prinde” imediat. Odată ce ai pornit s-o citești, o duci până o dai gata...”.

Al patrulea autograf s-a nimerit să fie pe o carte de proză, un roman, „Trandafirul pustiului”, și a fost acordat la un interval de 6 ani, dar la fel cu ocazia lansării volumului: „Cu drag și

Vin cu trupa mea de gânduri
„ambulante” la Cel care mi-a
descoperit că:
Teatrul este în mine –

Eugene Ionesco

Cu mult
respect –
pentru colegul
Andrei Viziru –
o invitație la
teatrul meu
Claudia Partole
29.01.05

respect pentru A. V. – un Trandafir. C. Partole. 19 sept. 2015”. Cartea are o postfață de scriitoarea Lucreția Bărlădeanu, stabilită cu traiul la Paris, din care am reluat o frază de la început și una din concluzia finală: „În „Trandafirul Pustiului”, Claudia Partole abordează o temă veche, dar perpetuă – procesul de condamnare a lui Iisus Hristos... Romanul Claudiei Partole are o scriitură fluidă și incitantă, care confirmă mâna unui profesionist”.

Am avut și un autograf pe o carte pentru copii, eu fiind un copil „mare” de tot. Vorba e de volumul „Grăbește-te încet”: „Dragă A. V. – Aștept cu

Cu drag –
mi aduc Adolescența
ambur lăceș mult
prea drag –
Biblioteca
„Transilvania” -
Claudia Partole
23 august,
2016.

nerăbdare să crești mare! Și mai mare... Claudia Partole, 12 februarie 2003”. La rândul meu, această carte am dăruit-o nepoților mei din Franța, cu niște mesaje-autografe din partea mea, consfințind zicala: dar din dar se face „raiul cârților”...

Voi încheia acest subiect cu o referință critică a scriitoarei Maria Pilchin, ca să nu iasă că până acum am făcut doar o sumară analiză și trecere în revistă a autografelor: „Poeta Claudia Partole, atunci când scrie pentru copii, nu se limitează doar la a crea în limbajul copiilor o lume, ea încearcă, printr-un demers iluminist educativ, să explice rostul și originea lucrurilor, reieșind din tradiția unui creștinism formator și el al lumii noastre care vine din Logos. O poetă sensibilă, o poetă cu școală... Rostul lumii, originile ei – iată marea temă pe care o tratează autoarea în poezia și proza sa pentru copii, dar și în proza și memorialistica de jurnal destinată unui cititor adult...”.

Andrei VIZIRU

Trăiască arta, trăiască copiii!

Tradiționalul concert de dare de seamă al Liceului Republican de muzică „Sergei Rahmaninov” a avut loc pe 1 iunie 2025 la Sala cu Orgă. Evenimentul a fost prilejuit de aniversarea a 35 de ani de la fondarea instituției, rezultat al divizării fostei Școli speciale de muzică „Eugen Coca” în două licee republicane, „Ciprian Porumbescu”, cu predare în limba română, și „Sergei Rahmaninov”, cu predare în limba rusă. Pe parcursul anilor, aceste două instituții au educat o pleiadă de muzicieni de valoare, mulți dintre care activează astăzi cu succes în calitate de pedagogi și muzicologi, compozitori și vocaliști, dirijori și instrumentiști atât pe scenele naționale, cât și peste hotarele țării.

rilor, ai căror elevi sunt selectați să evolueze în scenă. Este o sarcină eternă care stă în fața managerilor de instituții și a consiliilor pedagogice – să încurajeze cadrele didactice să-și prezinte realizările, având în vedere coexistența armonioasă a generațiilor de profesori, să motiveze copiii să aspire spre concertul de final de an, să ia în considerare dramaturgia evenimentului, ba chiar și asortarea acustică a creațiilor.

Un interes deosebit l-a trezit prezența în program a orchestrei simfonice. Acest organism complex necesită resurse excepționale, atât pe partea administrativă, cât și profesională, artistică, și sunt foarte puține instituții preuniversitare în lume care s-ar putea lăuda cu un asemenea colectiv. Trebuie să recunoșc că aveam dubii referitor la însăși posibilitatea organizării și existenței orchestrei simfonice în cadrul unei instituții de învățământ, constituită din copii cu vârste cuprinse aproximativ între 12 și 18 ani; din această cauză am așteptat cu sufletul la gură acest moment al concertului.

Orchestra simfonică a prezentat două lucrări de amploare, primele părți din Simfonia Nr. 8 („Neterminată”) de Schubert și Simfonia Nr. 39 de Mozart, și două miniaturi, „Oblivion” de Piazzola și „Părăiașul” de Doga. Este foarte îmbucurător că au fost abordate asemenea lucrări serioase, complicate, chiar ambițioase, și orchestra a excelat de minune. Desigur, este vorba de o orchestră de copii, tinerii muzicieni fiind elevi în clasele VII-XII, și asta înseamnă că nivelul de pregătire al copiilor este obiectiv diferit de cel al unui muzician matur, mulți din ei sunt de-abia la începutul acestui minunat parcurs al însușirii artei instrumentale. Este vorba de diferențe de pregătire chiar și între copii, reprezentând diverși profesori, vârste și etape personale de dezvoltare. Cu atât mai complicată a fost sarcina conducătorului artistic, a dirijorului, care trebuia să plămădească din acest „aluat pestriț” o „pâine caldă” – un colectiv unit, integrat, uniform, care să prezinte o interpretare organică, conformă stilului, epocii, partiturii.

În mod surprinzător, orchestra „a sunat”, am fost cu toții martori ai Măriei sale Muzica, cu sens și conținut, dar cel mai uimitor – cu ochi de copii efervescenți de entuziasm, emoție și vervă. În ultima vreme am cam uitat de acest sentiment pe scenele noastre, copiii adesea ies și îndeplinesc formal cerințele dascălilor, iar aceștia din urmă se întrec în diplome, grade și certificate. Am rămas impresionat de interesul și dorința cu care elevii au interpretat muzica complicată și divină a lui Schubert și Mozart, ei dând dovadă de o înțelegere profundă a muzicii, a mesajului, a dramaturgiei, ceea ce înseamnă că lecțiile de orchestră au

lăsat o amprentă în personalitatea fiecărui copil, i-au îmbogățit bagajul de cunoștințe și i-au lărgit orizonturile. Era vizibilă, molipsitoare și plină de inspirație această pătrundere în paradisul artei, unde muzica vine din suflet, prin Dumnezeu. Cu siguranță, anume evoluarea orchestrei a încoronat armonios întregul concert, îmbrăcându-l în straie de sărbătoare și reușind să confirme ceea ce este natural – orchestra simfonică incontestabil se află în vârful ierarhiei muzicale.

Constat cu satisfacție că Liceul a găsit o formulă ingenioasă și foarte eficientă de organizare a procesului de studii la materia „orchestră simfonică” – au fost invitați doi profesori tineri, unul în calitate de dirijor principal și altul în calitate de asistent și dirijor secund. Este vorba despre Vitali Gavrouc, un pianist remarcabil, absolvent al conservatorului din Moscova, iar mai recent și deputat în Parlament, și Ivan Vins, cunoscut la noi în calitate de violoncelist, artist al corului și dirijor de cor – doi muzicieni de mare perspectivă care în prezent se perfecționează în clasa mea la specialitatea dirijat simfonic și de operă la Academia de Muzică. Această specialitate este una cu totul și cu totul deosebită – ea nu are început și nu are sfârșit, în același timp – dirijorii nu se nasc din neant, ei, de regulă, trec toate treptele în alte domenii artistice, impunându-se ca muzicieni de valoare, erudiți, activiști civici și figuri marcante în peisajul muzical. Având o experiență bogată în spate – numeroase concerte, festivaluri (adesea organizate chiar de ei), masterclassuri, emisiuni la TV –, dirijorii reușesc (sau nu) să se impună în fața unor colective mari de muzicieni prin autoritate incontestabilă, inclusiv sub aspect psihologic. În cazul acestor doi tineri, pot spune cu mândrie că se află la doar un început de cale – prin seriozitate, muncă, dăruire de sine, fără cea mai mică nuanță de formalitate –, au reușit să se afirme ca dirijori de mare perspectivă, pregătind un repertoriu record într-o perioadă foarte scurtă.

Formatul de lucru cu doi dirijori pare o chestie organizatorică minoră la prima vedere, dar asta de fapt a permis dublarea orelor reale pentru copii, fiind posibile repetițiile pe grupuri (aerofone, corzi), elaborarea unui program divers – atât simfonic, cât și pentru orchestra de cameră/corzi. Este un lux pentru colectivele din instituțiile de învățământ, pe care și-l permit doar orchestrele profesionale, dar în același timp – o necesitate absolută și o dovadă a unei abordări serioase și mature. Apreciez efortul profesorilor de a-i obișnui pe elevi cu conceptul de disciplină. Mă refer aici atât la punctualitatea elementară și atitudinea diligen-

tă față de orele de repetiții, cât și la receptivitatea la gestul și exigențele dirijorului, la indicațiile compozitorului, la stilul și epoca muzicii. Într-un mod uimitor, copiii reacționau perfect și absolut vizibil la toate cerințele dirijorilor, care erau nu numai pregătite, dar și improvizate. Având această ocazie inedită de a gusta puțin din adevăratul proces artistic, de a învăța din secretele măiestriei în profesia de artist al orchestrei – una extrem de complicată, nobilă și prestigioasă, căreia trebuie să i se acorde mult mai multă atenție din partea comunității artistice, în special a segmentului pedagogic –, unii dintre elevi, în opinia mea, deja ar fi capabili să înceapă a activa în colective profesionale.

Prestația orchestrei a fost aclamată cu aplauze sincere și călduroase, dovadă a faptului că muzica abordată și-a găsit cărușă către inimile publicului, în mare parte compus din părinți. Deci nu trebuie să ne temem că muzica clasică, serioasă, întâmpină dificultăți de percepție din partea publicului larg. Totul depinde de mesaj, de nervul artistic, de talent și încredere în forțele proprii, iar când aceste condiții persistă, orice muzică va ajunge la oameni și va dăinui. A fost un moment emoționant și o idee inspirată să fie ridicată pentru aplauze dedicate soliștii și invitații, în mare parte discipoli ai liceului – așa se face în orchestrele mari și asta încurajează și motivează enorm tinerii interpreți. Munca și perseverența contează, și ele trebuie menționate și răsplătite.

Cu siguranță este încă foarte mult de lucru, atât la intonație, la echilibrul acustic între grupuri, cât și la aspecte tehnice, hașuri, dar activitatea în domeniul artelor este o cale interminabilă și fascinantă! Deficiențele în anumite aspecte, perfect explicabile, nu pot anula admirația față de munca fundamentală depusă pentru a da viață unui asemenea colectiv de anvergură. Să trezești interesul copiilor față de niște materii atât de complicate, să-i „ademeniți” în lumea artei, ca ei să creadă că este ușor și plăcut de a exersa și a însuși meseria – acest lucru merită tot respectul și plecăciunile, pentru că, în fine, avem nevoie de continuitate în artă, de noi și noi talente, care să aibă și o pregătire de calitate.

Consider că este absolut iminentă și necesară continuarea acestei frumoase idei, văzute inițial ca un „experiment”, dar care a dat roade și va livra tot mai multe rezultate după o perioadă, după și mai multă muncă neîntreruptă. Este importantă și menținerea abordării cât mai serioase a actualei politici repertoriale, contrar vocilor care ar opta pentru reducerea standardelor, selectarea pieselor lejere din muzica ușoară sau can-can, încurajând amatorismul și degradarea profesională. Din contra, trebuie să oferim tot suportul moral pentru continuarea eforturilor, pentru proiecte ambițioase și menite să dezvolte talentele copiilor, pentru ridicarea nivelului artistic. Aștept cu nerăbdare să urmăresc evoluția acestui nou colectiv în anii ce urmează, la fel ca și apariția noulor nume în constelația măestrilor consacrați, viitorilor noștri colegi! Trăiască arta, trăiască tinerii muzicieni!

Rămâne o întrebare existențială dacă decizia de separare a instituțiilor mai este actuală și astăzi, având în vedere toate pro și contra, dar e absolut evident că arta muzicală din Republica Moldova întâmpină multe provocări, care necesită un răspuns complex și multidimensional. Este nevoie de concurență, dar și de colaborare, de multă muncă și standarde exigente, dar și de campanii de informare pentru a atrage copiii în artă și a-i inspira să depună această muncă de la vârste fragede. Iar creșterea atractivității profesiei de muzician este sarcina noastră a tuturor, a comunității artistice, atât a interpreților, cât și a pedagogilor (care adesea în breasla noastră sunt unii și aceiași oameni). Din acest punct de vedere, concerte de final de an organizate de instituțiile de învățământ artistic (noțiune reîntoarsă recent în cadrul legislativ, dar de facto existentă în spațiul public din toate timpurile) reprezintă cea foaie de turnesol după care putem aprecia nivelul general al copiilor, viitorilor artiști, planurile educaționale și conformitatea lor cu scopul nostru comun, de a păstra și a ridica calitatea predării.

Desigur, este nevoie de multă viziune din partea managerilor instituțiilor, a consiliilor profesionale, care trebuie să muncească dedicat pentru a seta standarde înalte și a nu permite alunecarea în amatorism. De fapt, este o sarcină a noastră fundamentală, deoarece publicul este atras mai mult de genurile de muzică ușoară, șlagăre și compoziții simple melodice și ritmice, pe când arta muzicală are nevoie de specialiști în filiera academică, cu formație serioasă, cu o bază clasică. Anume acești artiști vor completa cu ușurință și spațiul muzicii mai accesibile, să o numim așa, pe când niște muzicieni formați în baza unor cerințe mai indulgente nu vor putea niciodată suplini locul profesioniștilor pe scene, în orchestre, în pedagogie.

În acest context, m-am bucurat mult să fiu prezent la concert, având posibilitatea să fac concluzii pertinente la subiectul în discuție. În primul rând, constat că avem în continuare copii înzestrați și acest flux nu se oprește. Neamul nostru naște talente, așa cum de fapt s-a întâmplat pe parcursul a secole. Acum întrebarea este dacă acești copii sunt ghidați în mod corespunzător, cu multă grijă, spre secretele profesiei, căci calea unui artist se alege în copilărie, nu la universitate, cum se întâmplă în alte domenii. Luând în considerare schimbările lumii înconjurătoare în ultimele decenii – digitalizarea, fragmentarea informațiilor și emoțiilor, diminuarea capacității de concentrare a atenției –, vedem că nivelul general de pregătire profesională este, obiectiv, în scădere, și acesta este un proces global. Cu atât mai îmbucurător este când pe scenă iese nu numai un copil cu aptitudini, dar și bine pregătit, un copil care a depus efort și în care profesorul a investit cunoștințe. Este extrem de dificil să motivezi un copil să perceapă arta

ca un viitor, ca o profesie, să vrea să muncească cu plăcere. Și atunci când vezi pe scenă această îmbinare magică – a talentului copilului și a miracolului pedagogic (pentru că este într-adevăr un miracol) de a-l inspira și „convinge” că e foarte plăcut să exersezi, să te pregătești ore în șir în compania instrumentului muzical ales – este o adevărată revelație.

Da, trebuie să vorbim sincer despre standardele pedagogice, în instituțiile de toate nivelele, în toate regiunile țării, trebuie să ne gândim cum să ridicăm aceste standarde la exigențele moștenite de la marii artiști, fondatori ai școlilor pedagogice și ai sistemelor de învățământ artistic, adaptându-le desigur la cerințele moderne. Fiind istoric parte integrantă a spațiului cultural european, Republica Moldova totuși nu este țara simfoniei sau a operei, ca Germania și Italia. Neavând o tradiție proprie în muzica academică, am preluat însă toate darurile culturii europene, îmbinându-le cu tradiția noastră folclorică bogată. Iar menținerea în această familie a muzicii universale necesită eforturi conjugate din partea societății și susținere din partea statului, și aici mă refer și la intensificarea schimburilor academice – turneele artiștilor noștri peste hotare, invitarea muzicienilor străini de valoare, organizarea de festivaluri și masterclassuri, dar și la aspectul metodologic și strategie, unde este nevoie de viziune pe termen lung, căci formarea artistică este un proces care durează 15-20 de ani.

Concertul Liceului „Sergei Rahmaninov” a fost împărțit în două compartimente, prima parte fiind dedicată cu precădere instrumentiștilor soliști, iar a doua – colectivelor artistice și orchestrei simfonice. Vorbind despre prima jumătate, aș menționa nivelul înalt de pregătire a elevilor; în majoritatea sa prestațiile artistice corespundeau vârstei copiilor și rigorilor corespunzătoare. O privire de ansamblu m-a lăsat cu gândul că fiecare din instrumentele prezentate are un viitor în Republica Moldova și arta noastră se va completa curând cu noi nume destoinice. În mod special aș evidenția câțiva elevi, interpretările cărora au excelat peste cerințele școlare, dând dovadă de maturitate și libertate artistică. Este vorba de violoniștii Artur Ursu (cl. III) și absolventa Enna Roitman cu o piesă de regretatul Boris Dubosarschi, violoncelistul Dumitru Popușoi (cl. XI), pianistii Ivan Vișniovi (cl. IX) și Alexandr Ptașnic (absolvent), ambii cu lucrări de Rahmaninov. Foarte bine s-au prezentat și percuționiștii, atât ansamblul din debutul concertului, cât și absolventul Vlad Crai-nicov, care și-a stăpânit aplaudabil emoțiile, interpretând dificilul „Dans al bărbatilor” din opera subsemnatului „Ștefan cel Mare”.

Structura primei părți a concertului mi-a părut echilibrată, dar desigur că noi, spectatorii, ne-am dori mereu mai multă diversitate, o reprezentare mai largă a profesio-

Profesorii de educație fizică, instruiți în domeniul sportului adaptat

Promovarea sportului adaptat ca instrument de incluziune în educație fizică a fost tema centrală a seminarului național de instruire educativ-metodică, cu genericul „Formarea profesională în sportul adaptat – educația incluzivă prin mișcare”. Evenimentul s-a desfășurat la Chișinău, în perioada 15-16 iulie a.c., sub egida UEFA Foundation for Children, cu sprijinul FMF, Ministerului Educației și Cercetării, Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii și Organizației Mondiale a Sănătății în Moldova.

„Sportul adaptat reprezintă o direcție prioritară în cadrul Strate-

giei de dezvoltare a sportului, iar formarea cadrelor didactice este un pas esențial pentru asigurarea incluziunii reale în școli”, a subliniat la deschiderea evenimentului Sergiu Gurin, secretar de stat la Ministerul Educației și Cercetării.

La instruire au participat peste 40 de profesori de educație fizică din întreaga țară, fiind promovat un cadru educațional incluziv și echitabil, pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. De reținut că sportul ajută la recuperarea după un accident, la menținerea în formă, contribuie la reducerea anxietății și scade riscul

de depresie. Prin sport, ne depășim limitele. În plus, avem prilejul să interacționăm cu alți oameni și să simțim apartenența la o echipă.

Pe parcursul seminarului, cadrele didactice au fost implicate în sesiuni teoretice și practice, care au abordat metode de predare adaptate nevoilor copiilor cu dizabilități, exemple de bune practici prezentate de specialiști în kinetoterapie și strategii de integrare eficientă a sportului adaptat în lecțiile de educație fizică. Un moment deosebit l-a constituit activitatea practică desfășurată pe terenul de sport, în cadrul căreia profesorii

au fost provocați să experimenteze jocuri sportive adaptate, utilizând proteze, scaune rulante sau alte mijloace de asistență. De asemenea, au participat la meciuri de fotbal alături de copiii beneficiari ai programelor de reabilitare.

Pentru a inspira și mai mult participanții, seminarul a inclus o sesiune specială cu sportivi de performanță din domeniul para-atletismului, însoțiți de Alexandra Marghieva, multiplă participantă la Jocurile Olimpice. Ei au vorbit despre puterea transformatoare a sportului în procesul de incluziune socială și dezvoltare personală – factori decisivi în vederea formării unei individualități integre.

Silvia ȚENU,
consultant superior,
Ministerul Educației și
Cercetării,
Alexandru COCETOV,
profesor, IPÎ Liceul Teoretic
Orizont, Bălți

Provocarea Verii – o lună de lectură, explorare și creativitate la Biblioteca „Liviu Rebreanu”

Timp de o lună, la Biblioteca „Liviu Rebreanu”, filială a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” din Chișinău, zeci de copii au participat la **programul estival Provocarea Verii**, ediția 2025. Genericul ediției din acest an este **ȘTIM la bibliotecă**, cuprinzând, prin tradiție, trei componente: *Citește. Cunoaște. Creează*. Programul a integrat activități **STREAM** – o îmbinare armonioasă între *știință, tehnologie, lectură, inginerie, artă și matematică*, toate prezentate într-un mod interactiv și creativ pentru copii.

Evenimentul de lansare a programului a fost unul festiv, animat de un recital muzical susținut de interpreta Rodica Druță-Hămuraru și de elevele Patricia Bîrcă și Letisia Băț. A urmat un atelier de creație, la care participanții au realizat recuzita pentru o sesiune fotografică veselă – prima amintire din această aventură estivală.

Copiii au călătorit imaginar prin *istoria scrisului*, au descoperit *secretele teatrului*, au exersat dicția și au urcat simbolic pe scenă. Într-o altă zi, au explorat galaxiile și au creat propria „adresă cosmică” – locul lor în Univers, începând cu propria cameră și încheind cu galaxia din care facem parte cu toții, Calea Lactee.

O zi a fost dedicată *cailor* – animale nobile și fascinante. După ce au aflat informații captivante despre domesticirea lor, despre hipism și echipamentele specifice, copiii au vizitat *Școala Republicană de Hipism și Pentatlon Modern*, unde au interacționat cu nobilele animale, i-au hrănit și i-au admirat. A urmat un atelier de desen dedicat „calului fantastic”, inspirat din mitologie și povești. *Chimia alimentară* a fost o altă temă abordată cu interes: copiii au învățat despre nutrienți, au citit etichete de produse și au realizat

piramide alimentare personalizate. Demonstrația practică despre acordarea *primului ajutor în caz de înec*, susținută de voluntarul Vladislav Bostan de la *Crucea Roșie*, le-a arătat copiilor, pas cu pas, cum trebuie să acționeze corect pentru a nu agrava situația și pentru a menține condițiile vitale până la sosirea ambulanței.

Nu au lipsit discuțiile despre *albine*, importanța lor și organizarea stupului, completate de un atelier de creație cu faguri și albinuțe, realizate din materiale reciclabile. Participanții la program au mai călătorit imaginar prin *țările Europei*, realizând „cărți de vizită” ale statelor preferate, pe care le-au prezentat colegilor. Un alt moment interactiv a fost dedicat *istoriei luminii* – de la torțe până la becul electric. Copiii au construit o candelă din materiale reutilizabile, au asistat la construirea unui circuit electric simplu și au pus în scenă povești în teatrul de umbre, cu personaje create chiar de ei.

Tururile 1 și 2 s-au încheiat cu *Bătălia cunoștințelor* – o competiție prietenoasă între echipe, în care participanții au trecut prin provocări logice, jocuri educative, puzzle-uri și probe de memorie. Programul *Provocarea Verii* a demonstrat încă o dată că biblioteca este un spațiu viu și prietenos, în care co-

pii pot învăța prin joc, experimenta, crea și se pot bucura de vacanță într-un mod interactiv și memorabil, având parte de multe descoperiri, zâmbete și amintiri de neuit!

Din **feedbackul** părinților:

Foarte tare!!! Copiii au rămas impresionați de faptul că au participat la aceste scene de teatru! Vă mulțumim pentru experiențe de neuitat. Fericirea este o stare de bine pe care copiii o simt zi de zi și la Biblioteca „Liviu Rebreanu”. Mulțumim!

Lucia Adascalici

Mulțumim pentru munca depusă. Suntem bucuroși că avem posibilitatea de a frecventa biblioteca la Provocarea verii. Copiii au rămas încântați de activitățile organizate!

Olga Obuhova

Vă mulțumim pentru timpul acordat copiilor noștri. Ei au avut

parte de activități interactive și posibilitatea de a lega noi prietenii. Multă sănătate și succese în continuare vă dorim!

Tatiana Cazacu

Vă mulțumim mult pentru această provocare frumoasă și creativă. Copiii noștri au avut parte de clipe de neuitat datorită voluntarilor și bibliotecarelor ce au depus muncă și efort pentru a crea ceva cu adevărat frumos.

Snejana Copaceanu

Mulțumim frumos pentru activități interesante! Cea mai bună bibliotecă cu cel mai prietenos personal!

Ludmila Straistari

Lina IFTODI,
șef filială
Biblioteca „Liviu Rebreanu”,
Chișinău

Vara și Biblioteca îi provoacă iarăși pe copii

Vacanța de vară a fost multășteptată de copii cu multă nerăbdare. Însă aceste zile însoțite și jinduite pot fi memorabile când sunt diverse și pline de conținut distractiv și utilitar. Aceasta nu înseamnă că dacă s-au încheiat studiile, aruncăm cărțile într-un ungher și uităm de ele până la toamnă. Tocmai e timpul propice pentru a ne relaxa prin intermediul cărților artistice și cognitive. Și dictonul *Într-un corp sănătos, o minte sănătoasă* poate fi suplimentat de următorul: *Într-un corp sănătos și o minte sănătoasă – un suflet frumos și armonios*. Anume, la acest deziderat se pretează și programul „Provocarea verii”, inițiat de Biblioteca municipală „B. P. Hasdeu” din Chișinău, ajuns la a șaptea ediție, și n-ar fi rău să fie preluat de celelalte biblioteci din satele și orașele republicii. Voi încerca în cele ce urmează să fac o scurtă retrospectivă a modului cum s-a desfășurat acest program la Biblioteca „Transilvania” din sectorul Ciocana al capitalei în prima parte a anului curent. Un sector care e în plină ascensiune și dezvoltare, unde predomină tinerele familii cu copii și de aici un număr mai mare de cititori pe care îi are biblioteca.

E cazul să menționăm că în 2025 programul s-a desfășurat sub aura eminesciană cu prilejul declarării Anului Eminescu. Cu ocazia aceasta, în primele zile ale programului, aula unde se derulau mai multe evenimente a găzduit o minie expoziție de pictură a artiștilor

plastici Vasile și Viorica Didic, tatăl și fiica. Iar în sala de lectură permanent se află un bust cu chipul lui Eminescu. Încât, la mijloc de iunie, florile de tei de pe bulevardul Mircea cel Bătrân ce au căzut „rânduri, rânduri deasupra noastră” i-au îndemnat pe locuitorii acestui sector să treacă pragul Bibliotecii „Transilvania”, unde în holul Sălii de lectură pentru maturi, pe lângă expozițiile de carte dedicate Poetului nostru național Mihai Eminescu, se află bustul poetului executat de sculptorul Ion Guțu. E un semn al recunoștinței, deoarece, după cum afirmă scriitorul Ion Anton într-un articol recent, „Așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt a însemnat cu cetăți de piatră hotarele trupești ale seminției moldave, tot astfel domnul Eminescu a durat trainice cetăți de lumină și spirit la hotarele limbii noastre române...”, tot astfel domnul Eminescu a stat, stă și va

sta de veghe cu Luceafărul și Glosă la hotarele existenței noastre ca națiune civilizată europeană”. La fel și bustul Eminescu din sala de lectură a Bibliotecii „Transilvania” este ca un far ce ne luminează și binecuvântează toate manifestările culturale ce se desfășoară aici și ne reamintește de vorba lui Nicolae Iorga, istoric, critic literar și academician: „Eminescu e întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită”.

Deși s-ar părea că programul „Provocarea verii” are un calapod deja bine stabilit la biblioteca „Transilvania”, el este tot mai diversificat și variat cu fiecare ediție. Administrația, implicit Parascovia Onciu, directorul bibliotecii, și adjuncta sa Ludmila Capîța, precum și bibliotecarele responsabile de acest tur, și anume Tatiana Donțu și Svetlana Rotaru, au depus suficiente eforturi ca participanții la ta-

băra de vară să se simtă confortabil și să folosească timpul când se află în cadrul bibliotecii în mod util, creativ, distractiv și plăcut. Pe lângă temele stabilite din timp (Să ne cunoaștem orașul Chișinău; Bunele maniere; Universul solar; Bani; Sănătatea ș.a), s-a pus accentul și pe întâlnirile cu unii scriitori, complementară la Programul „Chișinăul citește” și activitatea clubului de cititori „Lectură generoasă” care își desfășoară ședințele fără întrerupere.

Recent, la Biblioteca „Transilvania”, în cadrul taberei de vară, a avut loc o întâlnire a copiilor cu poetul Ștefan Sofronovici, cercetător la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”. El a răspuns la întrebările copiilor și a prezentat cărțile sale. Apoi le-a vorbit despre importanța celor șapte ani de acasă.

S-a referit și la cartea „Dor de casa părintească”, despre care academicianul Mihai Cimpoi într-un articol recent din „Literatura și Arta” menționează: „Figura centrală a acestui mic univers, ...al tradiției păstrate cu sfințenie și devoțiune, este, firește, mama, evocată cu dragoste filială și cu contur arhetipal de ocrotitoare a vetrei, a rădăcinilor spirituale morale”.

Interesante și atractive pentru participanții la tabără au fost și întâlnirile cu scriitorii Constantin Dragomir și Nicolae Spătaru, care au prezentat și noile lor cărți pentru copii. După cum se știe, la „Provocarea Verii” de la Biblioteca „Transilvania” fiecare zi are o temă anume; bibliotecarele de aici organizează jocuri cognitive, captivante și distractive pentru copii, ceea ce-i face pe copii să fie activi, interesați și implicați. Fiecare nouă zi la tabăra de vară e o provocare și pentru voluntarii care se implică alături de bibliotecarele responsabile de desfășurarea activităților programate cu genericul *Citește, Cunoaște, Creează*, din domeniile știință, tehnologie, lectură, inginerie, artă, matematică. Deja a demarat un nou tur, cu o nouă echipă în frunte cu Ala Toderașcu și Stela Rusu, cu noi provocări și totodată cu aceleași preocupări de suflet și cu altoirea dragostei de lectură, de carte, cum ar zice Mihai Eminescu: „...toate-s vechi și noi sunt toate”.

Andrei ROMÂN

ASTĂZI TINERI CITITORI – MÂINE MARI CERCETĂTORI

Creăm visuri și escaladăm viitorul

În cadrul programului estival „Provocarea verii”, aflat la cea de-a VII-a ediție, tinerii cititori ovidieni (de la Biblioteca „Ovidius” din Chișinău) trăiesc o zi mai fierbinte decât alta, da, da, și la propriu, și la figurat. Să mergi ieri într-o excursie atât de captivantă și doldora de impresii cum a fost cea la Institutul de Geologie și Seismologie, fără nici măcar să te dumirești că astăzi va fi ca o continuare a celor văzute, auzite și înțelese data trecută. Exact așa a fost, când picii au invadat Institutul de Fizică Aplicată al USM. Au venit să comunice și cu alți savanți adevărați, care au la activ descoperiri și realizări importante și ne fac mândri oriunde în lume, când li se rostesc numele. Când au aflat că mergem să ascultăm povestea cristalelor, toți ca unul s-au înviorat nevoie mare și au pornit la fuguța să ia cu asalt lumea lor atât de frumoasă și atrăgătoare.

La institut s-au simțit ca acasă, pentru că au fost întâmpinați cu atâta bucurie și amabilitate de către un echipaj întreg de doamne,

iubitoare și binevoitoare, ca mămicile lor de acasă. Sau bunicuțele. Au memorizat foarte bine ce li s-a spus, și anume faptul că „Cristalele nu sunt doar bijuterii sau pietre frumoase. Ele sunt dovezi că natura poate fi ordonată, matematică și artistică în același timp. Sunt formate din particule care se așează exact, ca niște cărămizi perfect potrivite”.

Matei a întrebat:

- **Ce sunt cristalele?**

- Cristalele sunt materiale solide în care atomii sau moleculele se aranjează într-un model repetitiv ordonat, i-a răspuns Nicoleta Craciun, cercetător științific. Este un puzzle perfect, în care fiecare piesă se potrivește exact la locul ei. Chiar și fulgul de zăpadă este un cristal. Arată ca o stea, nu-i așa? Dar fiecare linie este formată din molecule de apă perfect aliniate.

- **Dar de ce și în ce domenii sunt importante cristalele?, veni rândul lui Traian să întrebe.**

- După câte vedem, sunteți gata să descoperim lumea ordonată și strălucitoare a cristalelor. Vreți să

începem aventura noastră chimică pentru a memoriza mai bine, ca data viitoare să discutăm și despre alte subiecte, mai complexe, legate de cristale? le-a sugerat doamna Craciun și a primit un răspuns plin de entuziasm, rostit la unison:

- **Daaaaaaahaaaaa!**

- Să le luăm pe rând. În tehnologie servesc la producerea dispozitivelor electronice, cum ar fi: telefoane, televizoare, calculatoare. În industrie, unele cristale sunt folosite în procesul de tăiere și șlefuire a altor materiale și aceasta datorită durtății lor extreme. În natură, cristalele, cum ar fi mineralele și rocile, ne oferă informații despre istoria și compoziția Pământului. În cercetare, studierea cristalelor ajută oamenii de știință să înțeleagă mai bine structura materiei și să dezvolte noi materiale cu proprietăți speciale.

- **Dar în medicină?, s-a prins că întreabă Francesca.**

- Foarte bună întrebare. Să știți că toate substanțele active din preparatele medicale au formă cristalină. Nemaivorbind de estetică, căci multe cristale, cum ar fi pietrele prețioase, sunt folosite ca bijuterii și alte obiecte decorative datorită frumuseții lor.

Eeeee, și când veni vorba despre microscop, absolut toți ovidienii noștri, isteți și nerăbdători să vadă cu ochii proprii cele mai mici particule cristaline, au stat la coadă, ca să studieze toate mostrele puse la dispoziție, iar în încercarea alăturată, coordonați de cercetătorul științific Anastasia Corobeț, au participat la un experiment captivant, reușind să obțină, fiecare în parte,

cristale divers colorate. Iar ceea ce au mai reținut, căci vor povesti și colegilor de clasă, e că microscopul este un instrument optic, care ne permite să observăm obiecte foarte mici, invizibile cu ochiul liber, cum ar fi celulele, bacteriile sau cristalele. Inventat în secolul al XVII-lea, microscopul a revoluționat știința, oferind cercetătorilor o nouă perspectivă asupra lumii vii și nevăzute.

S-ar mai fi reținut mult provocatorii noștri veseli și dornici de a cunoaște, dar și a încerca foarte multe, în Laboratorul Metode Fizice de Studiere a Solidului „Tadeuș Malinowski” al Institutului de Fizică Aplicată, unde șef al laboratorului este Vicror Kravțov, doctor în științe fizico-matematice. Or, îi aștepta la bibliotecă lor dragă turneul lecturii, în cadrul căruia toți ca unul au citit în voce din cartea lor preferată. Ba au repetat și experimentul de obținere a cristalelor colorate, bucuroși că au înșușit pe nota zece tema de laborator.

La despărțire a răsunat un mulțumesc răsunător pentru toți

membrii echipei implicate: Olga Șikimaka, director, dr. conf.; Alexei Meșalchin secretar științific; Paulina Bouroș, doctor în științe chimice, cercetător științific coordonator; Elena Melnic, doctor în științe fizico-matematice, cercetător științific coordonator; Aliona Vitu, doctor în științe chimice, cercetător științific superior; Olga Capbăut, Anastasia Corobeț, Nicoleta Craciun și Ecaterina Beleaev, cercetători științifici. Alături de ei, cei 14 cutezători și visători au explorat zăcămintele cunoștințelor despre cristale, structura și rolul acestora în tot ce ne leagă de știință și cunoaștere.

Formula noastră de asalt al Muntelui Cunoașterii e „Știm la bibliotecă”. Aici descoperim nevăzutul și neștiutul. Tot aici creăm visuri și escaladăm viitorul.

Zina IZBAȘ,
scriitoare, jurnalistă

Imagini
de Ana Ostașevschi-Ureche,
șef serviciu la Biblioteca
„Ovidius”, Chișinău

Cum ne învață poezia să iubim pădurea și s-o protejăm

În cadrul Programului estival „Provocările verii”, la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” (CAIME) scriitorul și cercetătorul Traian Vasilescu le-a prezentat copiilor Antologia „Poezia pădurii”, în 5 volume, lucrare de amploare, coordonată de regretatul scriitor Radu Cărneci.

Copiii au aflat că volumul I, îngrijit de Nicoleta Coatu, conține poezii populare extraordinar de frumoase despre natură. În cele 260 de pagini, pădurea, codrul, frunza, vântul, ramurile, tulpinile, păsările creează o atmosferă sublimă de liniște sufletească. De eternă pace, așa cum ar spune Mihai Eminescu.

În volumul II, de 320 de pagini, selecția căruia aparține lui Florentin Popescu, sunt incluse creații ieșite de sub pana magică a măștrilor Vasile Alecsandri, George Sion, B. P. Hasdeu, Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Alexandru Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, George Coșbuc, Iulia Hasdeu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Șt. O. Iosif, Mihai Codreanu, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, George Bacovia, Panait Cerna, Octavian Goga, Ion Minulescu, Vasile Voiculescu, George Topârceanu, Nichifor Crainic, Victor Eftimiu, Aron Cotruș, Adrian Maniu, Ion Pillat, Lucian Blaga, Demostene Botez, Otilia Cazimir, Camil Petrescu, Ion Barbu, George Călinescu și alții.

În al treilea volum, îngrijit de Radu Cărneci, regăsim și poezi basarabeni precum sunt: Liviu Deleanu, Bogdan Istru, Magda Isanos, George Meniuc, Andrei Ciurunga, Paul Mihnea, Valentin Roșca, Petru Zadnipru, Aureliu Busuioc, Vitalie Tulnic, Victor Telescă, Pavel Boțu, Gheorghe Vodă și bucovineanul Vasile Levițchi.

Cohorta marilor scriitori români, în integralitatea lor, prezentă în cele 470 de pagini este impunătoare. Remarcăm doar câteva nume concludente dintre multele incluse în volum: Ștefan Augustin Doinaș, Alexandru Philippide, Zaharia Stancu, George Lesnea, Radu Gyr, Geo Bogza, Virgil Carianopol, Eugen Jebeleanu, Emil Botta, Gellu Naum, Ștefan Baciuc, Paul Celan, Geo Dumitrescu, Radu Stanca, Valeriu Anania, Ion Caraion, Nina Cassian, Anatol Eftimie Baconsky, Radu Cărneci, Ion Horea, Alexandru Andrițoiu, Ion Brad, Aurel Rău, Petre Ghețez, Nichita Stănescu, Romulus Vulpesco, Horia Zilieru, Coman Șova, Anghel Dumbrăveanu și alții.

Volumul IV, îngrijit de același Radu Cărneci, conține poezii despre lumea mirifică a pădurii, scrise de Nicolae Labiș, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, C. D. Zeletin, Liviu Damian, Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei, Emil Loteanu, Anatol Codru, Mircea Micu, Dan Laurențiu, Ioanid Romanescu, Ion Vatamanu, Cezar Baltag, Dumitru Matcovschi, Ileana Mălăncioiu, Ion Lotreanu, Anatol Ciocanu, Mihai Ursachi, Constanța Buzea, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana,

Gabriela Melinescu, Horia Bădescu, Vasile Tărățeanu, Nicolae-Dan Frunteletă, Adrian Popescu, Dan Verona, Gabriela Negreanu, Vasile Romanciuc, Nicolae Dabija, Lucian Avramescu, Simion Gociu, Leo Butnaru, Ion Hadârcă, Leonida Lari și alții.

Volumul V, la fel îngrijit de Radu Cărneci, cuprinde versuri despre natură de Mircea Dinescu, Ion Machidon, Rafila Radu, Nichita Danilov, Arcadie Suceveanu, Traian T. Coșovei, Dumitru Cerna, Claudia Partole, Cleopatra Lorințiu, Constantin Preda, Aura Christi, fiind completat cu poezii semnate de Anton Pann, Alexandru Donici, Alecu Russo, Carmen Sylva, Veronica Micle, Elena Farago, Mateiu I. Caragiale, Alexie Mateevici ș.a.

Toate cele cinci volume îndeamnă cititorul, inclusiv copiii, să ocrotească natura prin intermediul poeziei. Fapt justificat și prin recitarea multelor versuri de către elevii prezenți la Programul estival „Provocările verii”, desfășurat la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” din Chișinău.

Olesea BOBOTRÎN,
șef Serviciu CAIME

La locul de muncă al părinților, vor fi amenajate spații gratuite pentru copii

În incinta companiilor, angajatorii pot crea spații gratuite pentru copiii angajaților. Această măsură este menită să ajute părinții care au copii cu vârste de peste trei ani. Organizarea spațiilor prietenoase copiilor reprezintă o soluție eficientă pentru sprijinirea părinților salariați, mai ales pe timp de vacanță școlară.

De asemenea, aceste locuri special amenajate vor fi utilizate în zile libere ale instituțiilor sau pe timp de program redus. Această inițiativă susține și participarea continuă a femeilor pe piața muncii, reducând inechitățile legate de îngrijirea copilului și construind un mediu de muncă flexibil și prietenos pentru familii.

Datorită unor măsuri de acest gen, vom avea parte de o societate mai echitabilă și mai incluzivă.

De specificat că prin asemenea inițiative, angajatorii din Republica Moldova sunt încurajați să ia în calcul opțiunea menționată supra, care este una gratuită și legiferată.

La Chișinău a fost inaugurată Școala de vară francfonă

Prima ediție a Școlii de vară francfone din republică și-a desfășurat lucrările la Chișinău. Evenimentul a reunit tineri francofoni din România, Ucraina, Camerun și R. Moldova (inclusiv regiunea transnistreană), fiind organizat sub egida Asociației „Français sans Frontières” („Franceza fără frontiere”) din hexagon.

Activitățile ediției inaugurale au oferit participanților pe parcursul unei săptămâni o platformă minunată de dialog intercultural și formare educațională în limba franceză. Protagoniștii au participat la un program de ateliere de conversație, activități tematice, momente artistice și itinerarii culturale.

Formatorii francezi și francofoni, împreună cu mai mulți voluntari au contribuit la dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale ale tinerilor. Programul interdisciplinar a inclus teme ce țin de artă și modă în spațiul francfon, incluziunea socială prin cântec, psihologia socia-

lă, fizică, astronomie, geografie, muzică, arta navală și sociologia fenomenelor universale, axându-se pe exprimarea în limba franceză și gândirea critică.

De asemenea, s-au făcut sesiuni de prezentare a culturilor ce

țin de locurile de proveniență a participanților. Astfel, un tânăr din Camerun, Célestin Bétanga Fosso, a trecut în revistă amănunte culturale specifice țării sale. Totodată, tinerii din Ucraina au oferit momente artistice și reflecții culturale, iar cei din Moldova au susținut un program folcloric, în vederea integrării limbii franceze în viața cotidiană.

Școala de vară francfonă a fost fondată în parteneriat cu Asociația Profesorilor de Limbă Franceză din R. Moldova și cu echipa „Français sans Frontières”, condusă de Benjamin Beckner. Instituția este un parteneriat inițiat în 2017, beneficiind de sprijinul Biroului Național AUF (Agenția Universitară de Francofonie) Moldova.

Reporter UPp

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2180

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF	► Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL	► Iulian Bogatu
REPORTER	► Silvia Țurcan
CORECTOR	► Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETĂTOR	► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>